

Malíř, Jiří

Prameny a literatura

In: Malíř, Jiří. *Vývoj liberálního proudu české politiky na Moravě : lidová strana na Moravě do roku 1909*. Vyd. 1. Brno: Universita J.E. Purkyně, 1985, pp. 171-184

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/122114>

Access Date: 27. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

PRAMENY A LITERATURA

A. Archivní prameny

Státní oblastní archiv Brno (SOAB)

Fondy: *Presidium moravského místodržitelství ml. (B 13).*

Policejní ředitelství Brno (B 26).

Sněm (A 11).

Archív Lidových novin (G 426).

Pozůstalost Václava Šíleného. Pozůstalost Richarda Fischera. Pozůstalost Aloise Pražáka. Pozůstalost Otakara Pražáka.

Státní oblastní archiv Opava (SOAO)

Fondy: *Policejní komisařství v Moravské Ostravě II (spolkové odd.).*

Státní ústřední archiv v Praze (SÚAP).

Fondy: *Presidium českého místodržitelství 1901—1910 (PM II).*

Pozůstalost Karla Adámka.

Literární archiv Památníku národního písemnictví v Praze (LA PNP).

Fondy: *Pozůstalost Emanuela Engla. Pozůstalost Eduarda Grégra. Pozůstalost Prokopa Grégra. Pozůstalost Gustava Eima. Pozůstalost Karla Kramáče.*

Okresní archiv v Prostějově (OA Prostějov).

Fondy: *Pozůstalost Ondřeje Píkrýla (včetně osobních materiálů Václava Perka).*

Okresní archiv ve Vsetíně (OA Vsetín).

Fondy: *Pokrokový spolek politický ve Valašském Meziříčí.*

Vlastivědný ústav v Olomouci.

Fondy: *Kniha zápisů Pokrokového spolku politického v Olomouci (fond není blíže určen).*

Městské muzeum v Holešově.

Památník universitního profesora dr. Mirko Očadlíka (Josef Očadlík, Z mého života, rukopis).

B. Dobový periodický tisk

Čas (týdeník) 1895—1907; Česká revue 1898—1903, 1907—1914; Den 1907—1908; Hlas 1896—1908; Hlasy z Hané 1895—1909; Hlasy ze západní Moravy (později Jihozápadní Morava) 1908—1910; Jihlavské listy 1892—1899; Lidová revue moravsko-slezská (později Moravsko-slezská revue, Revue moravsko-slezská) 1905—1914; Lidové noviny 1894—1910, 1929, 1932; Moravská orlice 1900—1909; Moravský kraj 1902—1907; Naše doba 1895—1902; Národní listy 1895—1909; Niva 1894—1897; Nová Slovač 1906 až 1907; Nové selské listy 1898—1899; Ostravský deník 1900—1909; Olomoucký pozor (později Pozor) 1896—1909; Palacký 1908—1909; Pramen 1898; Radhošť 1894—1897;

Rovnost 1896—1909; Rozhledy 1894; Řemeslnicko-živnostenské listy 1901—1909; Samostatnost 1905; Selská stráž 1902—1905; Selské listy 1896—1904; Selské listy (týdeník) 1905—1906; Slováký kraj 1900—1901; Slovač (později Slovan) 1895—1896; Slovo 1906—1907; Snaha 1906—1908; Vatra 1904—1905; Valašsko 1904—1906; Valašské noviny 1907; Velehrad 1895—1901; Zájmy Slovače 1907—1909; Zpravodaj 1905, 1908 až 1909; Živnostník (později Moravský živnostník) 1902—1909.

C. Vybrané dobové brožury, letáky a neperiodické tisky

Auesperg, Leopold: Vyrovnání s Uherskem. Vídeň 1907; *Boháč, Antonín*: O české otázce menšinové. Olomouc 1910; *Bráf, Albin*: České a německé „Svůj k svému“. Praha 1911; *Co vykonala národní strana svobodomyslná pro živnostnictvo*. Praha b. d.; *Český „Volkstag“* v Brně. Douška socialistům a pokrokářům. Brno 1908; *Činnost zemského sněmu a zemského výboru v záležitostech živnostenských v letech 1894 až 1902*. Brno b. d.; *Devátý valný sjezd národní strany svobodomyslné konaný v Praze ve dnech 23. a 24. dubna 1910*. Praha 1910; *Dostál-Lutinov, Karel*: Lutinov contra Juda. Prostějov 1906; *Dr. Jan Žáček* o volební reformě moravské. Řeč pronesená v Národním klubu v Brně 8. 12. 1905. Brno 1905; *12. březen*. Brno 1893; *Fischer, Richard*: Česká svépomoc hospodářská na severní Moravě. Praha 1902; *týž*: Okresní zastupitelstva na Moravě. Olomouc 1912; *Grégr, Prokop*: Na obhajobu stanoviska Národních listů. Praha 1907; *Gruber, Josef*: Nejnovější pokusy o reformu živnostenského řádu v Rakousku. Praha 1906; *Hajn, Antonín*: Naše dělnictvo a české státní právo. Praha 1897; *Hajn, Alois*: Ku programu pokrokové strany československé. Pardubice 1905; *Hejret, Jan*: Pod praporem cyrilomethodějským. Kroměříž 1894; *týž*: Pangermanismus a Slovanstvo. Praha 1909; *týž*: K volební opravě. Písek b. d.; *Herold, Josef*: O cílech a prostředcích české politiky. Věstník Klubu národní strany svobodomyslné 1901, č. 4; *týž*: Všeobecné, rovné právo hlasovací. Praha 1906; *týž*: O české otázce. Královské vinohrady 1907; *Hlošek, Jan*: Moravský řád volební. Brno 1897; *Hodáč, František Xaver*: K jednání o nápravě zemských financí. Poznámky politicko-hospodářské. Brno 1909; *týž*: K poměru pokrokové mládeže a moravské strany lidové. Brno 1904; *Hořínek, Vojtěch*: O příčinách a nutnosti pádu mladočeské strany. Praha 1899; *Chalupný, Emanuel*: Vznik české strany pokrokové. Historické vzpomínky. Tábor 1911; *Choc, Václav*: Vojenské úkoly české politiky. Praha 1904; *Jak se volí v V. kurii? Leták k volbám r. 1901* strany křesťansko sociální pro I. volební okres na Moravě; *Jednací řád pro Zemský sněm markrabství Moravského*. Brno 1900; *Jirík, K.*: Politika zdravého rozumu. Praha b. d. (1903); *Joklík, František*: Kritika programu realismu. Praha 1900; *týž*: Kritika mladočeské politiky. Praha 1899; *Judův případ*. Prostějov 1906; *K cílům a prostředkům české politiky*. Jednání II. sjezdu strany radikálně pokrokové dne 10. dubna 1898 v Praze. Praha 1898; *K č. 18 a 27 Rečnické knihovny*; *Kalabis, Eduard*: Moravský pakt. Královské Vinohrady 1906; *Koho voliti? Pánům volitelům IV. kurie telečské a V. kurie jihlavské*. Brno b. d. (1900); *Koutecký, J.*: Poměry na moravském Slovácku. Olomouc 1903; *Kožíšek, Jiří*: Provozuje dr. Adolf Stránský politiku veliké linie a stylu nebo novinářské dobrodružství a la Don Quijote de la Mancha. Brno 1912; *týž*: Kapitola osmá. Brno 1910; *týž*: Několik kapitol. Brno 1910, 2. vyd.; *týž*: Milým rodákům v Bystřici n. P. b. 1. 1895; *týž*: Jak vypadá dr. Stránský ve světle pravdy. Brno 1891; *týž*: Odpověď na řeč dr. Stránského přednesenou při schůzi Občanského klubu v Přerově dne 13. září 1891. Brno 1891; *Kramář, Karel*: O české politice. Praha 1910; *týž*: České státní právo. Praha 1896; *týž*: Problémy české politiky. Dvě řeči. Praha 1913; *týž*: Odpověď českosl. sociálním demokratům. Praha 1911; *týž*: K ozdravení politických poměrů na Moravě. Řeč dra. K. Kramáře dne 23. července 1911 na schůzi Politického spolku v Prostějově. Praha b. d. (1911); *Krása, A.*: Hospodářské styky se slovanským jihem. Brno 1910; *Krvavý křest českého Brna*. Brno 1905; *Kubis, Adolf*: Pro očistu Moravy. Olomouc 1907; *Manifest mladočeský o úmluvách vídeňských*. Rozprava v Českém klubu konaná dne 23. února 1890. Praha 1890, 2. vyd.; *Masaryk, Tomáš Garrigue*: Politická situace (poznámky ku poznámkám). Praha 1906; *Modráček, František*: Rozvrat rakousko-uherské monarchie. Praha b. d. (1904); *Národní strana svobodomyslná v letech 1907—1910*. K valnému sjezdu v Praze ve dnech 23. a 24. dubna 1910. Praha 1910; *Nároky* na práci a poptavárny.

Ze sněmovní řeči posl. dra. Šíleného. Leták č. 4, 1900; *Návrh programu strany lidové na Moravě*. b. d. (1909); *Návrh organizačního statutu lidové strany pokrokové na Moravě*. b. d. (asi 1909); *Neklan, Alexandr*: První sjezd české strany lidové (realistické) — a logika. Praha 1900; *Nevšimal, A. V.*: Práva jazyka českého dle jazykových nařízení pro Čechy, Moravu, Slezsko a Dolní Rakousy. Praha b. d. (1899), 2. vyd.; *Nový statut* b. d. (asi 1906); *O činnosti poslance Dra Václava Perka*. Prostějov 1906; *O opravě volebních řádů*. Reč říšského poslance dra J. Fanderlika, pronesená 25. října 1893 v poslanecké sněmovně. Brno 1893; *O sociálních poměrech českého studentstva*. Praha 1899; *Odras, V.* (= Vahalík, František): *Morava do opozice*. Praha 1892, 2. vyd.; *Organizační statut lidové strany na Moravě*. b. d. (1909); *Perek, Václav*: Nejdůležitější zásady nových zemských zákonů moravských z roku 1905. Brno 1906; *Perkův školský zákon*. Brno 1907; *Pilný návrh posl. dra Adolfa Stránského a soudruhů v příčině změny volebního řádu pro sněm moravský*, č. 341, 1904; *Poslanec dr. J. Fanderlik o politické situaci*. Brno 1893; *Povondra, Vilém*: *Instituce obchodních a živnostenských komor*. Holešov b. d. (1904); *Program a organizace národní strany svobodomyšlné*. K valnému sjezdu v Praze ve dnech 2. a 3. března 1907. Praha 1907; *Program a úkoly strany radikálně pokrokové*. Reči a usnesení sjezdu strany radikálně pokrokové konaného v Praze dne 4. dubna 1897. Praha 1897; *Program české strany agrární*. Praha b. d. (1903); *Program české strany agrární pro Moravu a Slezsko*. Olomouc 1905; *Program české strany národně sociální*. Brno 1910; *Program české strany národně sociální*, upravený a doplněný na pražském sjezdu strany dne 28. 9. 1902. b. 1. (1906); *Program českého maloživnostnictva*. Praha 1907; *Program moravské strany pokrokové*. Brno b. d. (1907); *Program národní strany moravské*. Brno 1906; *Prokeš, František*: *Náprava křivd volebního řádu na sněmu Markrabství moravského*. Brno 1898; *První výroční zpráva Ústředního svazu českých hospodářských společenstev v markrabství moravském*. Brno 1900; *Rámcový program české strany lidové (realistické)*. Praha b. d. (1900); *Rámcový program politické strany československého živnostnictva*. b. 1., b. d.; *Rauscher, František*: *Slovo o krizi rolnické*. Holešov 1896; *Rieger, Bohuš*: *O vedoucích myšlenkách naší samosprávy*. Praha 1902; *Rukověť pro obchodní a živnostenskou komoru v Brně*. Brno 1903; *Reč pana poslance dra. Šíleného mluvená v 21. sezení dne 16. března 1899*. b. 1. 1899; *Reč pana poslance dra. Šíleného*. (Mluvená v 17. sezení dne 11. března 1899) b. 1. 1899; *Seidl, Jaroslav*: *Pomozte! než bude pozdě*. Brno 1897; *Schůze důvěrníků a valný sjezd strany lidové na Moravě ve dnech 21. a 22. dubna 1894*. Brno 1894; *Sjezd důvěrníků národní strany na Moravě a ustavující hromada Národního klubu v Brně*. Brno 1893; *Slavík, Jan*: *O rakousko-uherském vyrovnání*. Praha b. d. (1897); *týž*: *Nová dráha české politiky*. Praha 1899; *Snahy a cíle pokrokového hnutí v učitelstvu moravském*. Praha 1901; *Soukup, František*: *Proč bojujeme za všeobecné rovné, přímé a tajné právo hlasovací*. Praha b. d. (1904); *Sternberg, Vojtěch*: *Česká otázka: Program strany státoprávní přijatý na sjezdu strany v Praze 19. února 1899 vzaду připojený*. Praha 1904; *Starý statut*. b. d. (asi 1896); *Stránský, Adolf*: *Československá národní demokracie dítětem české svobody*. Reč ministra obchodu dr. Ad. Stránského na prvním valném sjezdu čsl. národní demokracie pronesená 25. března 1919. Praha 1919; *týž*: *Náš spor s drem. Šmeralem*. Brno b. d. (1917); *týž*: *Reč poslance dra. Ad. Stránského pronesená ve středu 25. října 1899 v 4. schůzi posl. sněmovny v debatě o vládním prohlášení*. Brno 1899; *Svatodušní program německý z r. 1899*. Rozbor kritický. Praha 1899; *Samalík, Josef*: *Otázka selská a sociální demokracie*. Brno 1890, 3. vyd.; *Šílený, Václav*: *Národní tiseň na Moravě*. Reč poslance dra. V. Šíleného při debatě poslanecké sněmovny dne 14. 11. o krvavých událostech na Moravě. Brno 1899; *týž*: *Odbyt výrobků rolnických a živnostenských*. Reč poslance dra. Šíleného na sněmu moravském 16. března 1900. Leták č. 6, 1900; *týž*: *Pro zřízení živnostenské rady na Moravě*. Reč posl. dra. V. Šíleného na sněmu markrabství moravského dne 13. září 1904. Holešov 1909; *týž*: *Pro živnostenský program*. Brno 1896, 2. vyd.; *týž*: *Rolnictvo v národním hospodářství*. Brno 1896; *týž*: *V zájmu povznesení živnosti*. Reč posl. dr. V. Šíleného pronesená ve 124. schůzi poslanecké sněmovny dne 1. 5. 1902. Brno 1902; *týž*: *Všeobecné pojišťování důchodů pro případ stáří a neschopnosti ku práci*. Brno 1896. *týž*: *Vyvlastnění uhelných dolů*. Reč posl. dra. V. Šíleného na moravském sněmu dne 30. 3. 1900. Brno 1900; *Škarda, Václav*: *Česká politika*. Praha 1904; *týž*: *Kdo jest zodpověden za nynější stav české politiki-*

ky? Praha 1909; *týž*: Národní strana svobodomyšlná a její program. Praha 1897; *Utrpení lidu českého na Moravskokrumlovsku*. Brno 1897; *Valný sjezd národní strany svobodomyšlné konaný ve dnech 2. a 3. března 1907 v Praze*. Letáky národní strany svobodomyšlné, č. 2; *Verus*: Pozor na volby do říšské rady! Brno 1900; *Verus*: V činný boj. Epištoly ze sesterské Moravěnky všem věrným Čechům. Praha 1892; *Voláme Vás před soud rozumných Čechů*. Brno 1908; *Volební reforma* (Text nových volebních zákonů říšských). Úvodem a interviwy opatřil J. J. Langner. Telč b. d. (1907); *Volební úvaha pro voličstvo na Moravě*. Brno 1907; *Votruba, Vilém*: Z jednatelské zprávy Klubu lidové strany na Moravě 1902—1904. Brno 1904; *Výroční zpráva České společnosti národohospodářské v Brně za období 1907—1908*. Brno 1908; *Výroční zpráva Klubu lidové strany na Moravě*. Brno 1900; *Zápas o Radikální listy na valné hromadě vydavatelského družstva Neodvislost v Praze*. Praha 1897; *Zavedení všeobecného práva hlasovacího rovného a přímého do zemského sněmu markrabství moravského*. Sestavil Václav Šafr. Brno 1900. *Zloduch Moravy* dr. Adolf Stránský. Brno 1908; *Zpráva Klubu lidové strany na Moravě*. Brno 1902; *Zpráva Národního klubu v Brně za spolkové období 1899—1901*. Brno 1902; *Zpráva Národního klubu za rok 1895—1896*. Brno 1896; *Zpráva o činnosti odboru, ... jenž byl zemským zákonem ze dne 18. 2. 1898 č. 16 permanentním prohlášen*. Brno 1902; *Zpráva o činnosti Ústředního spolku živnostníků moravských za správní rok 1905 (1908, 1909)*. Brno 1906 (1909, 1910); *Zpráva o činnosti Zemské jednoty živnostenských společenstev za r. 1903 (1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909)*. Brno 1904—1910; *Zpráva o sjezdu lidové strany na Moravě*. Brno 1909; *Zpráva politického klubu lidové strany pokrokové pro Moravu v Brně k sjezdu lidové strany pokrokové ve dnech 5. a 6. ledna 1911. b. 1. (1911)*; *Zpráva tajemnická za rok 1908*; *Zpráva zemského sekretariátu lidové strany pokrokové za rok 1909—1910 (do konce srpna)*. Brno 1909; *Záček, Jan*: Pravda o krvavých událostech moravských. Brno 1899. *Záček, Jan*: Státní právo a rovnoprávnost. Reči posl. dra. Jana Záčka, pronesené 18. a 19. 1. 1898 na sněmu markrabství moravského. Brno 1898; *Živnostenský program*. b. 1. 1906.

D. Vydané prameny (paměti, korespondence a jiné edice)

- Adámek, Karel : *Paměti z doby Badeniový*. Praha 1910.
- Týž: *Z mých styků s Gustavem Eimem*. Praha 1910.
- Týž: *Z mých styků s Moravany*. Brno 1910.
- Bráf, Albín: *Život a dílo*. Praha 1922—1924. Vyd. J. Gruber a C. Horáček.
- Budínský, Jaroslav: *Morava za války. Ze vzpomínek na domácí odboj*. Brno 1936.
- Bulín, Hynek: *Jiskry a plameny (Vzpomínky na dobu zápasů a vítězství)*. Brno 1930.
- *Buřiči a tvůrci 1897—1947*. Praha 1947. Redigoval B. Šantrůček.
- Dyk, Viktor: *Vzpomínky a komentáře 1893—1918 I—II*. Praha 1927.
- Fischel, Alfred: *Materialien zur Sprachenfrage in Österreich*. Brno 1902.
- Fischer, Richard: *Cesta mého života I—III*. Olomouc 1934—1937.
- Fraňek, Otakar — Verbík, Antonín (edd.): *Josef Hybeš I—III*. Brno 1976.
- Hajn, Alois: *Život novinářův 1894—1930. Výběr článků, feuilletonů, řečí a projevů. I*. Praha 1930.
- Hajn, Antonín: *Výbor prací 1889—1909 I—III*. Praha 1912—1913.
- Heidler, Jan — Šusta, Josef (edd.): *Příspěvky k listáři Dra. Frant. Lad. Riegra II*. Praha 1926.
- Herben, Jan: *Kníha vzpomínek*. Praha 1935.
- *Dr. Hodáčovi k padesátým narozeninám 21. srpna 1933 vydali jako soukromý tisk* V. Mixa, V. Šádek, J. Till. b. 1. 1933.
- *Hrst vzpomínek na dobu poslanecké činnosti T. G. Masaryka na Valašsku*. Valašské Meziříčí 1934.
- Hybeš, Josef: *Výbor článků a projevů*. Praha 1956.
- *In memoriam Aloise Simonidesa*. Praha b. d. (1928).
- *Josef Krapka apoštol socialismu*. Na památku zakladatele a předního pracovníka čsl. soc. demokratické strany dělnické usp. Vojt. O u t r a t a. Olomouc b. d. (1934).

- Kabelík, Jan (ed.) *Korrespondence a zápisky Jana Helcelety*. Brno 1910.
- Kameníček, František (ed.): *Paměti a listář Dra Aloise Pražáka I—II*. Praha 1926—1927.
- Knechtl, Bohumil: *Třicet let našeho zápasu v Olomouci*. Olomouc 1923.
- Kodedová, Oldřiška (ed.): *Rok 1905. Prameny k revolučnímu hnutí a ohlasu první ruské revoluce v českých zemích v letech 1905—1907*. Praha 1959.
- Kolečka, Josef (ed.): *Dokumenty z bojů o všeobecné volební právo na Moravě z přelomu 19. a 20. století*. VVM 12, 1957, s. 27—36.
- Kramář, Karel: *Paměti*. Praha 1937. Vyd. K. Hoch.
- *Die mährischen Ausgleichsgesetze*. Mit einer geschichtlichen Einleitung von A. Fischer. Brno 1910.
- Machar, Josef Svatopluk: *Vídeňské profily*. Praha 1922, 2. vyd.
- Týž: *Vídeň*. Praha 1919, 2. vyd.
- Týž: *Třicet roků*. Praha 1922, 2. vyd.
- *Machar na Moravě. Kulturně-literární dokumenty*. Vyd. K. J. Obrátil. Uher-ské Hradiště 1912.
- Marcha, Jaroslav (ed.): *František Staněk. Politik, tribun, národohospodář, družstevník a buditel lidu venkovského. Memoáry a dokumenty*. Praha 1927.
- Máša, Jan: *Osm let na hranici českomoravské I. V Telči*. Brno 1930.
- Matuš, Karel: *Paměti*. Praha 1921.
- Obrtel, František: *Od redakčního stolu*. Praha-Karlín b. d.
- Parish, Oskar: *Vzpomínky z doby Bađeního*. Praha 1907.
- Peňížek, Josef: *Aus bewegten Zeiten 1895 bis 1905*. Wien 1906.
- Týž (ed.): *Politické úvahy Gustava Eima*. Praha 1898.
- Týž: *Z mých pamětí z let 1878—1918 I—II*. Praha 1922—1924.
- Plener, Ernst: *Erinnerungen III*. Stuttgart-Leipzig 1921.
- Přikryl, Ondřej: *Z bojů o obchodní a živnostenskou komoru v Olomouci. Čtvrtstoletá vzpomínka jubilejní*. Prostějov b. d. (1927).
- *Rudolf Mlčoch — zakladatel Československé živnostensko-obchodnické strany středostavovské 1880—1930*. Olomouc 1930.
- *Sněmovní list o sezeních moravského sněmu zemského (Landtagsblatt über die Sitzungen des mährischen Landtages) 1895—1909*.
- Stašek, Antal: *Vzpomínky*. Praha 1925.
- Steed, H. W.: *Třicet let novinářem (1892—1922) I—II*. Praha 1927, 2. vyd.
- Skarda, Václav: *Výbor statí a řečí dr. Václava Skardy*. Vyd. M. Sísová. Praha 1912.
- Šmeral, Bohumír: *Historické práce 1908—1940*. Praha 1961.
- Tobolka, Zdeněk (ed.): *JUDr. Jos. Kaizl, Z mého života III/1—2*. Praha b. d. (1909).
- *Veselé vzpomínky na dr. Adolfa Stránského*. Příloha Lidových novin 18. 12. 1932, s. 1—3.
- Veselý, Antonín P.: *Omladina a pokrokové hnutí*. Praha 1937.
- *Zurnalista Eman Hatlák 1873—1897*. Vyd. V. I. Hatlák. Brno 1937.

E. Spisy klasiků marxismu-leninismu

- Lenin, Vladimír Iljič: *Co dělat?* Spisy 5. Praha 1953, s. 359—545.
- Týž: *Dětská nemoc „levičáctví“ v komunismu*. Spisy 31. Praha 1955, s. 11—114.
- Týž: *Ekonomický obsah narodnictví a jeho kritika v knize P. Struva*. Spisy 1. Praha 1953, s. 347—526.
- Týž, *Socialistická strana a nestraničská revolučnost*. Spisy 10. Praha 1954, s. 69 až 77.
- Týž, *Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu*. Praha 1946.
- Týž: *Politické strany v Rusku*. Spisy 18. Praha 1957, s. 37—48.
- Týž, *Vývoj kapitalismu v Rusku*. Spisy 3. Praha 1952, s. 9—595.
- Marx, Karel: *Bída filosofie. Marx-Engels*, Spisy 4. Praha 1958, s. 83—196.
- Týž: *Občanská válka ve Francii. Marx-Engels*, Spisy 17. Praha 1965, s. 349 až 402.

- Týž: *Osmnáctý brumaire Ludvíka Bonaparta*. Marx-Engels, Spisy 8. Praha 1960, s. 137—238.
- Týž: *Třídní boje ve Francii*. Marx-Engels, Spisy 7. Praha 1959, s. 29—131.
- Marx, K. — Engels, B. — Lenin, V. I.: *K dějinám Československa a československého dělnického hnutí II—III*. Praha 1963—1964.

F. Literatura

- Ableitinger, Alfred: *Ernest von Koerber und das Verfassungsproblem im Jahre 1900. Österreichische Nationalitäten- und Innenpolitik zwischen Konstitutionalismus, Parlamentarismus und oktroyiertem allgemeinem Wahlrecht*. Wien-Köln-Graz 1973.
- Adámek, Karel: *Zájezdy rolnictva východočeského na Moravu a Slezsko v letech 1884 až 1902*. Chrudim 1908.
- Albert, Eduard: *Ekonomika moravského zemědělství v druhé polovině 19. století I—II*. Praha 1970.
- Allmayer-Beck, Johann Ch.: *Ministerpräsident baron Beck. Ein Staatsmann des alten Österreichs*. München 1956.
- Beneš, Eduard: *Stranictví. Příspěvek k filosofii a sociologii stranictví*. Praha 1912.
- Berchtold, Klaus: *Österreichische Parteiprogramme 1868—1966*. Wien 1967.
- Bibl, Viktor: *Von Revolution zu Revolution*. Wien-Berlin-München 1924.
- Boháč, Antonín: *Boj o české menšiny v zemích českých v posledních dvou letech*. Praha 1909.
- Týž: *Vývoj Čechů a Němců na Moravě*. ČMM 32, 1908, s. 113—137, 270—306, 336—389.
- Bradley, J. F. N.: *Czech Pan-Slavism before the First World War*. The Slavonic and East European Review 40, Num. 94, 1961, s. 184—205.
- Brodessor, Slavomír: *České opoziční hnutí na Moravě na počátku 90. let 19. století a vznik lidové strany svobodomyšlné*. VVM 23, 1971, s. 50—65.
- Týž: *Dělnická otázka v politice moravských mladočechů*. ČMM 93, 1974, s. 128 až 136.
- Brügel, Ludwig: *Geschichte der österreichischen Sozialdemokratie 4*, Wien 1923
- *Die bürgerlichen Parteien in Deutschland, Handbuch der Geschichte der bürgerlichen Parteien und anderer bürgerlichen Interessenorganisationen vom Vormärz bis zum Jahre 1945 I—II*. Leipzig 1968—1970.
- Butvin, Jozef — Havránek, Jan: *Dějiny Československa III*. Praha 1970.
- César, Jaroslav — Černý, Bohumil: *O ideologii československého agrarismu*. ČsČH 7, 1959, s. 263—265.
- *Církev v našich dějinách*. Praha 1960.
- Czeditk, Alois: *Zur Geschichte der k. k. österreichischen Ministerien 1861 až 1916 II—III*. Teschen-Wien-Leipzig 1917—1920.
- Červinka, František: *Boje a směry českého studentstva na sklonku minulého a na počátku našeho století*. Praha 1962.
- Týž: *Český nacionalismus v XIX. století*. Praha 1965.
- *Češi a Poláci v minulosti II*. Praha 1967.
- *Dějiny města Brna 2*. Brno 1973.
- *Dějiny státu a práva na území Československa v období kapitalizmu I. 1848 až 1918*. Bratislava 1971.
- *Dějiny university v Brně*. Brno 1969.
- Denis, Ernest: *Cechy po Bílé hoře II/3*. Praha 1911, 2. vyd.
- *Diskuse k otázce „dějin Moravy“*. ČMM 77, 1958, 397—398.
- Dohnal, Miloň: *Vývoj socialistického dělnického hnutí na území severní Moravy a západního Slezska*. SPPF Ostrava 1977, C 11, s. 33—38.
- Doležal, Jiří: — Beránek, Jan: *Ohlas první ruské revoluce v českých zemích*. Praha 1954.
- *Dr. Jan Herben. Dvacet let bojů za obrození českého života a české politiky*. Praha b. d. (1908).

- Dr. Karel Kramář. *Život — dílo — práce vůdce národa*. Vyd. V l. Sís. Praha 1936.
- Duverger, Maurice: *Die politischen Parteien*. Tübingen 1959.
- *Dvacet pět let Času 1886—1911 I—III*. Příloha k Času č. 347 ze dne 16. prosince 1911. Sestavil J. Herben.
- Dyk, Viktor: *Nad kapitolou našich dějin*. Lumír 50, 1923, s. 449—461.
- *Die Erste Tschechoslowakische Republik als multinationaler Parteienstaat*. Vyd. K. Bosl. München-Wien 1979.
- Fedosejev, P. N.: *O rozrabortke metodologičeskich voprosov istorii*. Voprosy istorii 39, 1964, č. 3, s. 4—23.
- Fiedler, František: *Rakousko-uherská vyrovnání po roce 1878*. Praha 1903.
- Fischel, Alfred: *Der Panslavismus bis zum Weltkrieg. Ein geschichtlicher Überblick*. Stuttgart-Berlin 1919.
- Týž: *Das tschechische Volk I—II*. Breslau-Oppeln 1928.
- Fischer, Richard: *České noviny a novináři v Olomouci 1848—1938 I*. Olomouc b. d. (1939).
- Týž: *Národnostní vývoj na severní Moravě od roku 1848*. Olomouc 1932.
- Týž: *Padesát let Národní jednoty I—IV*. Olomouc 1935.
- Týž: *Pokroková Morava 1893—1918 I—II*. Praha 1937.
- Folprecht, Josef: *Památník Moravsko-slezské besedy 1896 (1873)—1918*. Praha 1919.
- Fořt, Josef: *Ven z přítmi! Českých snah pohnutky, cíle a cesty*. Praha 1905.
- Frankenberger, O. — Kubíček, J. O.: *Antonín Švehla v dějinách československé strany agrární (republikánského lidu v Československé republice) 1899 až 1929*. Praha 1931.
- Fricke, Dieter: *Zur Erforschung konservativer Politik und Ideologie in der Geschichte bürgerlicher Parteien*. Zeitschrift für Geschichtswissenschaft 27, 1979, s. 1139—1155.
- Fuchs, Albert: *Geistige Strömungen in Österreich 1897—1918*. Wien 1940.
- Galandauer, Jan: *Politické dědictví Omladiny a pokrokové hnutí po r. 1897*. ČsČH 12, 1964, s. 797—818.
- Galandauer, Jan — Honzík, Miroslav: *Osud trůnu habsburského*. Praha 1982.
- Garver, Bruce M.: *The Reorientation of Czech Politics in the 1890's: A Step toward and Independent Czechoslovakia?* In: Mezinárodní konference k 50. výročí Československé republiky. Praha 1968, s. 45—113.
- Týž: *The Young Czech Party 1874—1901 and the Emergence of a Multi-Party System*. New Haven-London 1978.
- *Die Geschichte der bürgerlichen Parteien und anderen bürgerlichen Interessenorganisationen in Deutschland bis 1945. Methodologische Probleme ihrer Erforschung und Darstellung*. Wissenschaftliche Zeitschrift der Schiller-Universität Jena 14, 1965, s. 173—350.
- Glassl, Horst: *Der mährische Ausgleich*. München 1967.
- Grobelný, Andělín: *K některým etapám národního hnutí ve Slezsku a na Ostravsku 1848—1918*. Slezský sborník 63, s. 452—470.
- Týž: *Národněpolitický život v Ostravě a na Ostravsku v 2. polovině 19. století*. In: Ostrava 6, 1973, s. 103—139.
- Gudrich, Rudolf: *Vznik a vývoj českých politických stran ve Slezsku*. In: Vlastivědný sborník slezský II. Opava 1926, s. 149—191.
- *Handbuch der Geschichte der böhmischen Länder III. Die böhmischen Länder im Habsburgerreich 1848—1919*. Stuttgart 1968. Vyd. K. Bosl.
- Hajn, Alois: *O českých stranách politických*. Praha 1921.
- Týž: *Politické strany u nás*. Pardubice 1903.
- Hantsch, Hugo: *Panslavismus, Neoslavismus, Austroslavismus*. Der Donauraum 10, 1—2, 1965, s. 94—105.
- Týž: *Pan-Slavism, Austro-Slavism, Neo-Slavism: The All-Slav Congresses and the Nationality Problems of Austria-Hungary*. Austrian History Yearbook I, 1965, s. 23—37.

- Harna, Josef: *Kritika ideologie a programu českého národního socialismu*. Praha 1978.
- Hatlák, Vladimír: *30 let Ústředního spolku živnostníků moravských v Brně (1881—1911)*. Brno b. d. (1912).
- Havránek, Jan: *Boj ze všeobecné, přímé a rovné hlasovací právo roku 1893*. Rozpravy ČSAV, řada společ. věd, r. 74, seš. 2. Praha 1964.
- Týž: *The Development of Czech Nationalism*. Austrian History Yearbook III, Part 2, 1967, s. 223—260.
- Týž: *Die ökonomische und politische Lage der Bauernschaft in den böhmischen Ländern in den letzten Jahrzehnten des 19. Jahrhunderts*. Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte 1966, Theil II. Berlin 1966, s. 96—136.
- Týž: *Počátky a kořeny pokrokového hnutí studentského na počátku devadesátých let 19. století*. AUC. Historia Universitatis Carolinae Pragensis II/1. Praha 1961, s. 5—53.
- Herben, Jan: *T. G. Masaryk*. Praha 1947, 5. vyd.
- Heidler, Jan: *České politické strany v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha b. d. (1914).
- Heinrich, Arnošt: *Dr. Adolf Stránský, ministr obchodu*. In: Dvě stě let gymnasia v Německém Brodě (1735—1935). Německý Brod 1935, s. 231—232.
- Herman, Karel: *Novoslovanství a česká buržoazie*. In: Kapitoly z dějin vzájemných styků národů ČSR a SSR. Praha 1958.
- Herman, Karel — Sládek, Zdeněk: *Slovenská politika Karla Kramáře*. Rozpravy ČSAV, řada společ. věd, r. 81, seš. 2. Praha 1971.
- Heřmanský, Jiří: *Národnostní rozkol v odborovém hnutí v Rakousku v r. 1897 a postoj Josefa Krapky a brněnských sociálních demokratů*. ČMM 92, 1973, s. 264—274.
- Hodáč, František: *Zemská hospodářství království a zemí na říšské radě zastoupených*. Brno 1912.
- Týž: *Zemské hospodářství I—III*. Moravskoslezská revue 10, 1913—1914, s. 149 až 156, 237—240, 285—289.
- Holeček, Josef: *Tragédie Julia Grégra*. Praha 1918.
- Horská, Pavla: *Ekonomické cykly v Českých zemích v letech 1879—1914*. Hospodářské dějiny 1. Praha 1978, s. 33—88.
- Houser, Jaroslav: *Státoprávní programy na přelomu století*. Právněhistorické studie 15, 1971, s. 45—65.
- Hýsek, Miloslav: *Brněnská Vosa*. Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci 32, 1920, s. 6—13.
- Týž: *Dějiny t. zv. moravského separatismu*. ČMM 33, 1909, s. 24—51, 146—172.
- Týž: *Literární Morava v letech 1849—1885*. Praha 1911.
- Charmatz, Richard: *Deutsch-österreichische Politik. Studien über den Liberalismus und über die auswärtige Politik Österreichs*. Leipzig 1907.
- Týž: *Österreichs innere Geschichte von 1848 bis 1907 II*. Leipzig 1909.
- Chéradame, André: *Evropa a otázka rakouská na prahu XX. století*. Praha 1901.
- Choc, Václav: *Přehled politických stran v Čechách*. Praha 1919.
- Chodak, Szymon: *Systémy politických stran západní Evropy*. Praha 1966.
- Týž: *Pojęcie partii politycznej a ewolucja struktury politycznej kapitalizmu*. Studia filozoficzne 1957, s. 152—181.
- Janák, Jan: *K předhistorii vzniku mladočeského směru v táboru moravské buržoazie*. SPFFBU C 9, 1962, s. 109—126.
- Týž: *K sociálně ekonomickým kořenům federalistické a centralistické politiky na Moravě v 60. a 70. letech 19. století*. In: Pocta Františku Palackému. Václavkova Olomouc 1976. Olomouc 1979, s. 57—72.
- Týž: *Ke vzniku politického programu moravské buržoazie v šedesátých letech 19. století*. SPFFBU C 11, 1964, s. 147—156.
- Týž: *Morava ve druhé polovině 19. a počátkem 20. století*. ČMM 91, 1972, s. 94 až 104.
- Týž: *Odpor proti osnově o přímých volbách do říšské rady a počátky moravské aktivní politiky*. SMM 85, 1966, s. 55—79.

- Týž: *Počátky podnikatelské aktivity české buržoazie na Moravě (na příkladu cukrovarnictví)*. ČMM 97, 1978, s. 291—332.
- Týž: *Příčiny vzniku předlitavské sociální správy*. Brno 1970.
- Týž: *Táborové hnutí na Moravě v letech 1868—1874*. ČMM 77, 1958, s. 290 až 324.
- Týž: *Vznik prvních politických organizací moravské buržoazie počátkem 70. let 19. století*. SMM 80, 1961, s. 204—226.
- Jandík, Stanislav: *Masaryk na Valašsku*. Praha 1936.
- Jenks, William A.: *The Austrian Electoral Reform of 1907*. New York 1950.
- Jordán, František: *Problémy rozkolu dělnického hnutí v českých zemích na umírněné a radikály (1879—1889)*. Brno 1965.
- Týž: *Stav zpracování a perspektivy studia dějin Moravy*. ČMM 91, 1972, s. 6 až 16.
- Týž: *Vznik a vývoj sociálně demokratické strany v Rakousku do konce 19. století*. In: K dějinám dělnického hnutí v Rakousko-Uhersku a v Rusku v letech 1867—1917. Brno 1979. s. 33—45.
- Jozífek, O.: *České strany politické. Česká inteligence a český lid*. Praha b. d. (1901).
- JUDr. Ad. Stránský. In: *Kalendář Lidových novin na přestupný rok 1904*. Brno 1903, s. 55—56.
- *K dějinám dělnického hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Sborník příspěvku a materiálů II. 1889—1917. Brno 1955.
- Karel Kramář. *K padesátým narozeninám jeho s úvodním slovem dr. Václava Škardy* napsali Miroslava Sísová, Karel Hoch, Karel Franzl, Stašek a Josef S. Hevera. Praha 1910.
- Kaizl, Josef: *České myšlenky*. Praha 1896.
- Kann, Robert A.: *Das Nationalitätenproblem der Habsburgermonarchie. Geschichte und Ideengehalt der nationalen Bestrebungen vom Vormärz bis zur Auflösung des Reiches im Jahre 1918 I—II*. Graz-Köln 1964, 2. vyd.
- Kapras, Jan: *Historický vývoj českého programu jazykového*. Praha 1911.
- Týž: *Jazykové a národnostní dějiny v České koruně*. In: Československá vlastivěda 5. Stát. Praha 1931, s. 173—192.
- Týž: *K českému politickému programu do převatu*. Praha 1932.
- Kárníková, Ludmila: *K vývoji naší dělnické třídy v období kapitalismu a nástupu imperialismu*. ČsČH 10, 1962, s. 496—520.
- Kocích, Miroslav: *Slezsko a Ostravsko v analýze volebních výsledků z let 1907 a 1911*. In: Průmyslové oblasti II. Ostrava 1969, s. 48—83.
- Kodědová, Oldřiška: *K problematice strukturálních změn české vesnice ve druhé polovině a na počátku 20. století*. ČMM 95, s. 57—79.
- Táž: *Nástup dělnické třídy českých zemí v letech 1905—1907*. Sborník k dějinám 19. a 20. století 5. Praha 1978, s. 191—216.
- Táž: *Organizační předpoklady vzniku novodobé masové dělnické strany v Rakousku na počátku 90. let 19. století*. ČsČH 11, 1963, s. 671—692.
- Táž: *Vývoj organizační struktury sociální demokracie v českých zemích v 90. letech 19. století*. Sborník historický 12, 1964, s. 79—127.
- Kohn, Hans: *Die Slawen und der Westen. Die Geschichte des Panslawismus*. Wien-München 1956, 1. něm. vyd.
- Kolečka, Josef: *České národně politické hnutí na Moravě v letech 1848—1874*. In: Brno v minulosti a dnes 2. Brno 1960, s. 301—371.
- Týž: *„Moravský pakt“ z roku 1905 (O postoji české buržoazie k boji lidových mas za všeobecné hlasovací právo)*. ČsČH 4, 1956, s. 590—615.
- Týž: *Poznámky k dělnickému hnutí v letech 1901—1904*. ČMM 74, 1955, s. 158 až 166.
- Týž: *Třídní boje v letech 1907—1917*. ČMM 74, 1955, s. 54—79.
- Kolmer, Gustav: *Parlament und Verfassung in Österreich VI—VIII*. Wien-Leipzig 1910—1914.
- Konečný, Zdeněk: *Dělnické hnutí na Moravě v letech 1905—1907*. ČMM 74, 1955, s. 24—54.
- Týž: *Morava, Slezsko a Hallé v předvečer první ruské revoluce (1900—1904)*. Slezský sborník 54, 1958, s. 433—490.

- Kořalka, Jiří: *Všeněmecký svaz a česká otázka koncem 19. století*. Rozpravy ČSAV, řada společ. věd, r. 73, seš. 12. Praha 1963.
- Týž: *K některým problémům národní a národnostní otázky v českých zemích v období kapitalismu*. ČsČH 10, 1962, s. 376—391.
- Kovařík, František: *Cíle českého průmyslu na Moravě a v Čechách*. Moravsko-slezská revue 10, 1913—1914, s. 11—13.
- Kramář, Karel: *O národnostní autonomii*. Česká revue 1907—1908, s. 6—10.
- Týž: *Poznámky o české politice*. Praha 1906.
- Kramář, Karel — Tobolka, Zdeněk: *Dějiny politiky nové doby*. In: Česká politika III. Praha 1909.
- Kraváček, František: *Ke vzniku křesťanskosociální strany na Moravě*. In: Příspěvky k dějinám dělnického hnutí na Moravě. Praha 1960, s. 7—27.
- Týž: *Nástin organizační a podnikatelské činnosti českého rolnictva na střední Moravě ve druhé polovině 19. století*. In: Z historie vesnice střední Moravy. Praha 1976, s. 5—58.
- Týž: *Organizační a podnikatelská činnost české agrární buržoazie na Moravě na počátku 20. století (1896—1914)*. Hospodářské dějiny 9. Praha 1982, s. 315 až 410.
- Kretší, Jindřich: *Stručný památník Klubu národní strany svobodomyšlné na oslavu pětadvacetileté činnosti 1873—1898*. Praha 1898.
- Krofta, Kamil: *Dějiny československé*. Praha 1946.
- Týž: *Politická postava Karla Kramáře*. Praha 1930.
- Křížek, Jurij: *Česká buržoazní politika a „česká otázka“ v letech 1900—1924*. ČsČH 6. 1958, s. 621—661.
- Týž: *Krise dualismu a poslední rakousko-uherské vyrovnání (1897—1907)*. Sborník k dějinám 19. a 20. století 1, Praha 1972, s. 177—259.
- Týž: *Krise cukrovarnictví v českých zemích v osmdesátých letech minulého století a její význam pro vzrůst rolnického hnutí*. ČsČH 4, 1956, s. 270—298, 417—447; r. 5, 1957, s. 473—506; r. 6, 1958, s. 48—59.
- Týž: *T. G. Masaryk a česká politika. Politické vystoupení českých „realistů“ v letech 1887—1893*. Praha 1959.
- Týž: *Die wirtschaftlichen Grundzüge des österreichisch-ungarischen Imperialismus in der Vorkriegszeit (1900—1914)*. Rozpravy ČSAV, řada společ. věd, 14. Praha 1963.
- Kučera, Bohumil: *O spojenectví sociální demokracie s Masarykem při říšských volbách v r. 1907*. ČMM 74, 1955, s. 166—173.
- Langner, Jan J.: *O českých stranách politických*. Pardubice 1906.
- Lemberg, Hans: *Das Erbe des Liberalismus in der ČSR und die nationaldemokratische Partei*. In: Die Erste Tschechoslowakische Republik als multinationaler Parteienstaat. Vyd. K. Bosl. München-Wien 1979, s. 59—78.
- *Lidová čítanka moravská*. Praha b. d. (1906). Uspoř. F. Bílý.
- Macháčová, Jana: *K vývoji studentského hnutí na Moravě a ve Slezsku na přelomu 19. a 20. století*. Slezský sborník 69, 1971, s. 58—65.
- Machura, Jaroslav: *Lidová strana pokroková na Moravě v letech 1909—1914*. Brno 1972 (rkp. diplomové práce).
- Malíř, Jiří: *K aplikaci marxisticko-leninského pojetí politické strany v historii*. ČMM 96, 1977, s. 171—184.
- Týž: *K regionálnímu aspektu při studiu vývoje politických stran*. In: O regionálních dějinách. Olomouc 1980, s. 138—143.
- Týž: *K vyhraňování třídněpolitického profilu českých politických stran na Moravě před první světovou válkou*. SPFFBU C 30, 1983, s. 53—68.
- Týž: *O poměru české buržoazní politiky na Moravě k česko-slovenské vzájemnosti na přelomu 19. a 20. století*. SPFFBU C 27, 1980, s. 153—162.
- Týž: *Opoziční politické hnutí inteligence a maloburžoazie na Moravě v letech 1896—1909*. ČsČH 28, 1980, 828—862.
- Týž: *Pokrokové hnutí na Moravě a dělnické hnutí*. ČMM 93, 1974, s. 137—145.
- Týž: *Pokrokové hnutí na Moravě v letech 1898—1906*. SPFFBU C 21—22, 1975, s. 101—122.
- Týž: *Pokrokové hnutí na Moravě II. Vznik a vývoj moravské pokrokové strany*. SPFFBU C 25—26, 1978—1979, s. 99—129.

- Týž: *Politizace českého živnostenského hnutí na Moravě do roku 1909*. ČMM 101, 1982, s. 283—309.
- Týž: *Vznik, vývoj a rozpad politického hnutí Mladá Morava (1896—1897)*. VVM 29, 1977, s. 22—36.
- Marek, Pavel: *K ekonomickému profilu Prostějova v letech 1890—1915*. ČMM 100, 1981, s. 246—254.
- Týž: *K založení živnostenské strany na Moravě*. ČMM 102, 1983, s. 55—70.
- Masaryk, Tomáš G.: *Česká otázka. Snahy a tužby národního obrození*. Praha 1948, 6. vyd.
- Týž: *Naše nynější krize. Pád strany staročeské a počátkové směrů nových*. Praha 1948, 6. vyd.
- Máša, Jan: *Jan Rozkošný 1855—1925*. Brno 1925.
- Mertl, Jan: *Politické strany, jejich základy a typy v dnešním světě*. Praha 1931.
- Michels, Robert: *Strany a vůdcové. Zur Soziologie des Parteiwesens in der modernen Demokratie*. Praha 1931.
- Týž: *Über die Kriterien der Bildung und Entwicklung politischer Parteien*. Schmollers Jahrbuch 51/4, 1927, 509—531.
- Mikulka, Jiří: *Vznik a počátky národně sociální strany na Moravě*. Brno 1980 (rkp. diplomové práce).
- Týž: *Vznik a počátky národně sociální strany na Moravě v letech 1897 až 1901*. ČMM 102, 1983, s. 71—85.
- Mommsen, Hans: *Die Sozialdemokratie und Nationalitätenfrage im Habsburgischen Vielvölkerstaat I*. Wien 1963.
- Molisch, Paul: *Zur Geschichte der Badenschen Sprachenverordnungen vom 5. und 22. April 1897*. Wien 1923.
- Týž: *Kampf der Tschechen um ihren Staat*. Wien-Leipzig 1920.
- *Morava v českém státě*. Brno 1948.
- *Náboženství, církev, klerikalismus a naše dějiny*. Praha 1982.
- *Národní listy. Jubilejní sborník 1861—1941*. Praha 1941.
- Navrátil, Michal: *Abrahamoviny vynikajícího pracovníka na Moravě. K 50. narozeninám MUDr. Ondřeje Přikryla*. b. 1. 1912.
- Týž: *Gustav Eim, geniální publicista a vynikající politik*. Praha 1923.
- Týž: *JUDr. Karel Matuš, vynikající státník a kulturní pracovník*. Praha 1923.
- Nečas, Ctibor: *Česká společnost a anexe Bosny a Hercegoviny*. SMM 78, 1959, s. 114—138.
- Týž: *Balkán a česká politika. Pronikání rakousko-uherského imperialismu na Balkán a česká buržoazní politika*. Brno 1972.
- Nejedlý, Zdeněk: *Dr. Kramář — Rozbor politického zjevu*. Praha 1920.
- Týž: *Komunisté — dědici velikých tradic českého národa*. Praha 1950.
- Týž: *T. G. Masaryk I—IV*. Praha 1930—1937.
- Nesvadbík, František L.: *50 let Českého čtenářského spolku v Brně (1861 až 1911)*. Brno b. d.
- Nešpor, Václav: *Nástin dějin a práce Národní jednoty východomoravské 1885 až 1935*. Olomouc 1935.
- *O úloze bývalé nár. soc. strany. Sborník statí a článků*. Praha 1959.
- Obrtel, František: *Moravští sedláci v letech 1848—1904. Příspěvek k politickým dějinám moravského venkova*. Přerov 1914.
- *Památce Kuneše Sonntaga. Soubor příspěvků jeho přátel a spolupracovníků*. Redigoval E. Reich. Praha 1932.
- Pavlíček, Jaromír: *Národnostní politika české buržoazie na Ostravsku na počátku 20. století (1900—1214)*. In: Ostrava 10, 1972, s. 139—166.
- Perek, Václav: *O pakcie moravským*. Świat Stowiański 8/1, 1912, s. 13—19.
- Pernes, Jiří: *Časopis Velehrad v Kroměříži a svobodomyšlné hnutí na Moravě v letech 1884—1890*. In: Studie Muzea Kroměřížska '79. Kroměříž 1979, s. 70—75.
- Týž: *Česká buržoazie a dělnické hnutí na Moravě v 80. letech 19. století*. ČMM 99, 1980, s. 19—39.
- Týž: *Mladočeské hnutí v Brně v letech 1884—1885*. ČMM 95, 1976, s. 235—244.
- Týž: *Moravské listy 1889—1893. Časopis Moravského muzea 64, 1979, vědy společenské, s. 95—106*.

- Týž: *Počátky mladočeského lidového hnutí na Boskovicku v letech 1890—1892*. VVM 28, 1976, s. 264—273.
- Týž: *Vznik a vývoj lidové strany na Moravě 1889—1896*. Brno 1975 (rkp. disertační práce).
- Týž: *Vznik lidové strany na Moravě v roce 1891*. ČMM 100, 1981, s. 272—287.
- Peša, Václav: *Několik poznámek k vývoji zemědělství na Moravě a ve Slezsku v letech 1890—1917*. ČMM 74, 1955, s. 107—125.
- Týž: *Tradice proletářského internacionalismu na Brněnsku*. ČMM 83, 1964, s. 5 až 105.
- Petráň, Josef — Havránek, Jan: *Rolnické hnutí v českých zemích v letech 1775—1918*. ČsČH 17, 1969, s. 863—886.
- Pospěch, Pavel: *Příspěvek k politické činnosti J. R. Demla*. Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, č. 214, 1981, s. 6—12.
- Pospěch, Pavel: *Založení agrární strany na Moravě*. Brno 1890 (rkp. disertační práce).
- Týž: *Založení agrární strany na Moravě v roce 1904*. ČMM 100, 1981, s. 255—271.
- Preiss, Jaroslav: *K otázkám českého průmyslu v dané situaci I—II*. Moravsko-slezská revue 10, 1913—1914, s. 55—65, 157—169.
- *Problémy marxistického zpracování dějin Moravy*. ČMM 91, 1972, s. 3—162.
- Prokeš, Jaroslav: *Boj o politickou samostatnost v rámci Rakouska (1848—1914)*. In: *Československá vlastivěda*. Doplněk I. Dějiny 1. Praha 1933, s. 736—810.
- *Přehled československých dějin II/1—2 (1848—1918)*. Praha 1960.
- Přikryl, Ondřej: *Křížová cesta volebního řádu pro sněm markrabství moravského*. Prostějov 1903.
- Týž: *Volební právo na sněm zemský v moravských smířovačkách*. Brno 1904.
- Purš, Jaroslav: *Periodizace předmonopolního kapitalismu v Českých zemích*. Sborník k dějinám 19. a 20. století 6. Praha 1979, s. 15—28.
- Týž: *Průmyslová revoluce. Vývoj pojmu a koncepce*. Praha 1973.
- *Půlstoletí Národních listů*. Almanach. Praha b. d. (1911).
- Radimský, Jiří: *Nejstarší spolky na Moravě s přihlédnutím ke spolkům dělnickým*. ČMM 73, 1954, s. 108—119.
- Rohan, René: *Politické strany. Marxistické a nemarxistické pojetí*. Praha 1968.
- Rosol, E. K.: *Česká strana pokroková, její vývoj, snahy a cíle*. Praha 1909.
- Říha, Oldřich: *Hospodářský a sociálně-politický vývoj Československa 1790 až 1945*. Praha 1946.
- *Sborník Dra Karla Kramáře k jeho 70. narozeninám*. Praha 1930.
- Schuster, Václav: *Středostavovská politika židovstevská*. Česká revue, 1907 až 1908, s. 21—23.
- Sieghart, Rudolf: *Die letzten Jahrzehnte einer Grossmacht. Menschen, Völker, Probleme des Habsburger-Reichs*. Berlin 1932.
- Sís, Vladimír: *Karel Kramář. Život a dílo (skizza)*. Praha 1930.
- Skene, Alfred: *Der nationale Ausgleich im Mähren* 1905. Wien 1910.
- *Slovanství v národním životě Čechů a Slováků*. Praha 1968.
- Smýkal, Josef: *Deset let poslanecké činnosti MUDra. Ondřeje Přikryla*. Prostějov 1913.
- Sobek, František: *František Skopalík (1822—1891)*. Brno 1946.
- Sobolewski, Marek: *Jak pisać historię partii politycznych?* *Historyka. Studia metodologiczne* 5, 1975, s. 69—80.
- Týž: *Některé problémy teorii i metodologii historie doktryn politycznych*. *Tamtéž*, r. 6, 1976, s. 3—17.
- Sosnosky, Theodor: *Die Politik im Habsburgerreiche. Randglossen zur Zeitgeschichte I—II*. Berlin 1912.
- Srb, Adolf: *Politické dějiny národa českého od počátku doby konstituční I (Od roku 1861 do roku 1879), II (Od roku 1897 do r. 1918)*. Praha 1926.
- Týž: *Politické dějiny národa českého od roku 1861 I—II*. Praha 1899—1901.
- *Státoprávně a pokrokové*. Praha 1913.
- *Státoprávní politika*. Praha 1903.
- Sutter, Berthold: *Die badenischen Sprochenverordnungen von 1897 I—II*. Graz-Köln 1960—1965.

- Svozil, Josef: *O klerikalismu*. Praha 1904, 2. vyd.
- Samalík, Josef: *Hnutí katolických zemědělců v národě československém*. Brno 1931.
- Santrůček, Bohuslav: *Václav Klofáč (1868—1928)*. Praha 1928.
- Sindelář, Bedřich: *K bojům moravského selského lidu proti kapitalismu za posledních sto let*. ČMM 72, 1953, 128.
- Škarda, Václav: *Politika etapová a základní názor strany svobodomyšlné na českou politiku*. Česká revue 2, 1898—1899, s. 536—551.
- Šlesinger, Václav: *Z bojů o pokrokovou Moravu 1890—1918*. Brno 1947.
- Týž: *Zápas půl století. Boj o českou Moravu 1848—1918*. Brno 1946.
- Šmeral, Bohumír: *Národnostní otázka v rakouské sociální demokracii až do sjezdu hainfeldského*. Praha 1909.
- Šolle, Zdeněk: *Dělnické hnutí v českých zemích koncem minulého století (1887 až 1897)*. Praha 1951.
- Týž: *Internacionála a Rakousko*. Praha 1966.
- Týž: *Socialistické dělnické hnutí a česká otázka 1848—1918*. Rozpravy ČSAV, řada společ. věd, r. 79, seš. 13. Praha 1969.
- Šverma, Jan: *Česká otázka ve světle marxismu*. Praha 1933.
- Týž: *Směry a boje české buržoazie*. In: *O marxistickou koncepci národních dějin I*. Připravil V. Král. Praha 1971, s. 203—210.
- Tobolka, Zdeněk: *Boj o pozitivní politiku*. Česká revue, 1907—1908, s. 129 až 134, 244—245.
- Týž: *Politické dějiny československého národa od r. 1848 až do dnešní doby III/1—2*. Praha 1934—1936.
- Tomeš, Karel: *Vilém Foustka. Z dob bojů za české Brno a českou Moravu*. Brno 1932, 2. vyd.
- Trapl, Miloš: *Politika českého katolicismu na Moravě 1918—1938*. Praha 1968.
- Traub, Hugo: *Naše politické dějiny v 19. století*. Praha 1926.
- Třeštík, František: *Politika a vývoj lidové strany na Moravě v letech 1896 až 1909*. Brno 1971 (rkp. disertační práce).
- Tůma, Karel: *Život Dra. Julia Grégra, slavného obránce svobody české*. Praha 1896.
- Uher, Jiří: *Blok pokrokových politických stran na Moravě v letech 1907—1914*. Brno 1970 (rkp. diplomové práce).
- Urban, Otto: *Kapitalismus a česká společnost. K otázkám formování české společnosti v 19. století*. Praha 1978.
- Urban, Zdeněk: *Problémy slovenského národního hnutí na konci 19. století*. Praha 1972.
- Verbík, Antonín: *Počátky zemědělských spolků na Moravě*. ČMM 89, 1970, s. 226—252.
- Týž: *Zemědělská revoluce a regionální zemědělské spolky v Českých zemích ve druhé polovině 19. století*. In: *Hospodářské dějiny I*. Praha 1978, s. 89—120.
- Vojtěch, Tomáš: *Mladočeši a boj o politickou moc v Čechách*. Praha 1980.
- Týž: *Organizační vývoj mladočeské strany do roku 1891*. ČsČH 25, 1977, s. 554 až 584.
- Týž: *Vítězství mladočeské strany v Čechách v roce 1891*. In: *Sborník k dějinám 19. a 20. století 4*. Praha 1977, s. 3—62.
- Volf, Miloslav: *Naše dělnické hnutí v minulosti*. Praha 1947.
- Vošahlíková, Pavla: *Slovenské politické směry v období přechodu k imperialismu*. Praha 1979.
- Vytiska, Josef: *K některým otázkám rozvoje průmyslu na Moravě a ve Slezsku v letech 1890—1913*. ČMM 74, 1955, s. 80—106.
- Wandruszka, Adam: *Österreichs politische Struktur. Die Entwicklung der Parteien und politischen Bewegungen*. In: *Geschichte der Republik Österreich*. Wien 1954, vyd. H. Benedikt, s. 289—486.
- Weber, Max: *Politika jako povolání*. Praha 1929.
- Wenzl, František: *Dějiny založen a ostatního družstevního podnikání na Moravě do roku 1885*. Praha 1937.
- Winters, Stanley B.: *Austroslavism, Pan Slavism, und Russophilism in Czech Political Thought 1870—1900 (I)*. In: *Intellectual and Social Developments in the*

- Habsburg Empire from Maria Theresa to World War I. Vyd. S. B. Winters a J. Held. New York-London 1975, s. 175—202.
- Týž: *Kramář, Kaizl and Hegemony of the Young Czech Party 1891—1901*. In: *The Czech Renaissance of the Nineteenth Century*. Vyd. P. Brock a H. G. Skilling, Toronto 1970, s. 282—314.
 - Týž: *The Young Czech Party (1874—1914): An Appraisal*. *Slavic Review* 28, 1969, s. 426—444.
 - Wiskemann, Elisabeth: *Czechs and Germans. A Study of the Struggle in the Historic Provinces of Bohemia and Moravia*. London-New York-Toronto 1938.
 - Wohlgemuthová, Renata: *Příspěvek k dějinám českého anarchistického hnutí v letech 1900—1914*. *Rozpravy ČSAV, řada společ. věd, r. 81, seš. 8*. Praha 1971.
 - Wolf, Rudolf: *České studentstvo v době prvního třicetiletí české university (1882—1912)*. Praha 1912.
 - *Z dějin dělnického hnutí na Brněnsku (Od nejstarších počátků do založení KSČ)*. Brno 1956.
 - Zampach, F. M.: *Přehled dějin československé strany lidové*. Brno 1933.
 - Živanský, T.: *Hospodářské a sociální členění voličstva za všeobecného hlasovacího práva na Moravě a ve Slezsku*. *Moravskoslezská revue* 10, 1913—1924, s. 170—182.

G. Příručky, přehledy, statistiky

- *Almanach českých právníků*. Vyd. M. Navrátil. Praha 1904.
- *Almanach moravského sněmu zemského zvoleného od 11. listopadu do 7. prosince 1906*. Brno 1906.
- *Almanach sněmu markrabství moravského (1896—1902)*. Sestavil M. Navrátil. Plzeň 1899.
- *Die Ergebnisse der Reichsratswahlen. Österreichische Statistik* 49/1, 84/2. Wien 1897, 1908.
- *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848—1960 I—VIII*. Ostrava 1966 až 1982.
- Hosák, Ladislav: *Historický místopis země Moravskoslezské 1—9*. Brno 1933 až 1938.
- *K prvním všeobecným a rovným volbám na říšskou radu. Nový říšský volební řád*. Brno 1907.
- Kolmer, Gustav: *Das Herrenhaus des österreichischen Reichsrats. Nach dem Bestande Ende des Jahres 1906*. Wien-Leipzig 1907.
- Týž: *Das neue Parlament*. *Parlamentarisches Jahrbuch* 5. Wien 1897.
- Kubíček, Jaromír — Šimeček, Zdeněk: *Brněnské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975*. Brno 1976.
- Navrátil, Michal: *Čechové na říšské radě (1879—1900)*. Praha 1903.
- Vavřínek, František: *Státní zřízení království a zemí na radě říšské zastoupených*. Praha 1908.
- *Volební mapa Moravy dle volebního řádu z roku 1905*. Sestavil A. Chytil, text napsal J. Malíř. Zábřeh 1908.
- Wurmová, Milada: *Soupis moravských novin a časopisů*. Brno 1955.